

# *Легенда за човека, вола, кучето и маймуната*

Когато Господ сътворил света, човекът отишъл при него и му рекъл:

– Господи, ти ме направи човек! Кажй сега колко ще живея, с какво ще се храня и какво ще работя?

Господ му отговорил:

– Ще живееш трийсет години, ще ядеш свободно всяко нещо, което не ти разсипва здравето, а работата ти ще бъде да заповядваш на всичко, що е по света!

Човекът казал:

– Е, Господи, благодаря ти за харния живот, с който ме даруващ, ама годините ми са малко!

Господ отвърнал:

– Иди там, в кьошето, и седни, та чакай!

Дошъл волът при Господ и го попитал:

– Господи, ти ме направи животно на света. Кажй ми сега колко ще живея, с какво ще се храня и какво ще работя?

Господ отговорил:

– Ето, виждаш ли този човек, който е в кьошето? Ще ти бъде стопанин. Работата ти ще бъде да ореш и да теглиш кола, яденето – трева и слама, а ще живееш трийсет години.

Волът му рекъл:

– О, Господи, такъв лош живот! Намали от годините ми!

Човекът, като чул тези думи, помахал към Господ и тихичко му прошепнал:

– Вземи от нея, дай на мен!

Господ се засмял и рекъл:

– Щом сте благодарни и двамата, вземи двацет години от вола! – и му дал двацет години на човека от волския живот.

Дошло кучето и казало на Господ:

– Господи, ти ме направи куче. Каж ми сега колко ще живея, с какво ще се храня и какво ще работя?

А Господ рекъл:

– Ето, виждаш ли този човек, който седи в кьошето? Ще ти бъде стопанин. Работата ти ще бъде да пазиш стопанина, къщата му, стоката му. Ще ядеш корите и костите, които остават от софрата му, ще живееш трийсет години.

Кучето се възпротивило:

– Господи, такъв живот! Намали от годините ми!

Човекът, като чул тези думи, помахал към Господ и тихичко му прошепнал:

– Вземи от него, дай на мен!

Господ пак се засмял и рекъл:

– Щом сте благодарни и двамата, вземи двацет години и от кучето.

И така на човека му станали годините седемдесет, а на кучето – десет.

Последна при Господ дошла маймуната, рекла:

– Господи, ти ме направи маймуна. Каж ми колко ще живея, с какво ще се храня и какво ще работя?

Господ и на нея ѝ казал:

– Ето, виждаш ли този човек, който седи в кьошето? Ще ти бъде стопанин, ще те храни с лешници, орехи и други плодове. Ти ще го размиваш със своите игри и ще му забавляваш децата. Ще живееш трийсет години!

Маймуната каза:

– О, Господи, толкова лош живот! Намали от годините ми!

Човекът, като чул тези думи, помахал към Господ и тихичко му прошепнал:

– Вземи от него, дай на мен!

Господ пак се засмял и рекъл:

– Щом сте благодарни и двамата, вземи и от нея два̀йсет години!

Човекът взел още два̀йсет години и му станали деветдесет.

И така човекът до трийсет години живее човешки живот – свободно. От трийсет до петдесет – волски живот, слага си ярем на врата, работи и се мъчи, за да храни жена и деца; и всичко прави, за да спечели пари. На петдесет години като стане, остава в дома и колкото пари е спечелил – да ги пази; става пазач като кучето. Живее кучешки живот до седемдесет години – по цял ден се кара с домашните си и за най-малкото нещо. От седемдесет години насетне до деветдесет живее маймунски живот – всички в къщата си играят и се смеят с него, вдетинява се и се прави на маймуна.

# *Легенди за създаването на Млечния път*

Нашият народ нарича Млечния път с името Кумовата слама или просто Сламата.

## I.

Разказвало се, че един поп откраднал слама от една плевня и я турил на кошове върху кобилата си. Тръгнал към дома си, но в тъмнината не забелязал, че кошовете били без дъна и сламата падала по пътя, а до къщата му не останало нищо. Сламата падала отстрани на пътя, по който вървяла кобилата, та затуй сега по средата на Млечния път се виждат тъмни петна – стъпките на кобилата.

А откраднатата слама била на Дядо Господ, та той, като забелязал, че му липсва сламата, пратил един ангел да я търси.

Ангелът следвал дирята и отишъл у попови. Тогава Господ казал:

– Нека се запали тая слама и никога да не гасне, за да се знае кога поп е крал от Божата слама.

И така сламата и до днес не остава все на едно място, а се мести, защото попът не седи на едно място, а скита от село на село.

## II.

Едно време един кумец отишъл у кръстника си на гости. Тази година зимата била много лоша и нямало храна за добитъка, затова той умираше. Кумецът видял у кръстника си много слама и вместо да поиска, взел, че откраднал от сламата.

През нощта, докато всички спели, той напълнил един кош със слама и си тръгнал. В тъмнината не видял, че кошът е продънен и когато вървял, сламата се стелела по пътя, оставяйки дия. Докато стигне дома си, не останало вътре нищо.

На сутринта станал кръстникът и видял, че кумецът си е тръгнал. Докривяло му, че кумецът си е тръгнал, без да се обади, но какво да прави – както искал, така постъпил. Излязъл на двора и разбрал, че от сламата му е крадено. Чак сега се досетил каква е работата. Стегнал цървулите и тръгнал по дията от разпиляната слама. Ходил, колкото ходил, дията го завела до къщата на кумеца.

– Бре, куме, може ли така? Не можа ли да ми поискаш, а крадеш от кръстника си?

Кумецът проплакал:

– Не съм, кръстниче, не съм! Истината ти казвам!

Кръстникът отговорил:

– Нека се запали сега сламата и никога да не гасне, та да знае всеки кога кумец е крал от кръстника си.

Така и станало – появил се Млечният път.

# *Защо не се срещат Слънцето и Месечината*

В началото Слънцето живяло на земята със сестра си Месечината, а като порасло, поискало да се ожени за нея.

Един ден се събрали всички животни, за да сгодят момата. Между тях бил поканен и таралежът. Всеки от сватозете, като отседнал коня си, турнал му зоб да яде. Като разговаряли за женитбата, запитали и таралежа, който дотогава все си мълчал, да си даде мнението.

Той се обадил и казал:

– Сватбата ще стане, ако моят кон си е изял зобта.

Всички се изсмели на неговата глупава мъдрост, но отишли да проверят и намерили в зобницата студен камък. Като го питали защо е турнал на коня си камък да яде, той отговорил:

– Като искат да оженят Слънцето, ще се народят малки слънца, та всички заедно ще изгорим до последната тревица по земята. Затова искам още отсега да науча коня си да яде камъни. Но той не иска да ги яде, тогава сватбата не може да стане.

Другите животни, като изслушали тая чудна глава – таралежа – решили да направят, така че Слънцето и Месечината да се не срещат вече никога, а да ги разделят завинаги, защото земята ще запалят.

Оттогава Слънцето и Месечината се разбягали, па и до сега все бягат като колелата на колата, за да не се срещнат и да не запалят земята.

# *Легенда за лястовицата*

Лястовицата била невеста и живяла с мъжа си три години. За тези три години дума не продумала. Говяла, че майка ѝ така заръчала.

Мъжът траял, траял и решил да се ожени за друга. Когато се венчавал с новата жена, първата му жена била зълва. Тя се опряла в булката, а тая се разсърдила, блъснала я и ѝ рекла:

– Махни се отгук, немтурнице!

Първата тозчас отговорила:

– Чакай да те венчая първо. Защо цвъркаш като лястовица?

Като изрекла това, мъжът я чул и посегнал да я хване. Но тя хвъркнала и той успял само да докачи дрехите. Те останали в ръцете му.

Затова на лястовицата сега опашката е раздвоена.

## *От какво е златното врабче*

Златокрилото или жълтокрилото врабче било някога мома. Баща ѝ имал много дъщери и най-старата омъжил много надалече, та не можела да ги навести. Домъчняло ѝ за родата, за сестрите, а най-много ѝ домъчняло за най-мъничката ѝ сестричка.

Помолила Бог да я превърне във врабче, та да си иде у дома, в градинката. Господ чул молбата ѝ и я превърнал в златокрило врабче. То всяко лято идвало в градинката и си виело гнездо между трендафила.